Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina antradieniais ir penktadieniais

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ"
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 4 | Vilnius 1938 m. gegužės 10 d. | Pirmi metai

Šiame numeryje

TAMSŪS SENOVĖS ŠEŠĖLIAI

„Aido" skaitytojai kitoje šio numerio vietoje ras dvi būdingas žinias iš Rumunijos ir tolimosios Brazilijos. Abiejose šiose valstybėse, galima sakyti, vienu metu buvo užgniaužta spauda, kuri kiekvieno žmogaus, visuomenės, tautos ir žmonijos kultūros gyvenime turi dideliausios reikšmės. Už spaudos laisvę kova buvo vedama nuo pat spausdinto žodžio išradimo, vedama ši kova ir dabar, dvidešimtame amžiuje.

Kaip žinia, diktatūrų valdomose šalyse, kaip Sovietų Rusijoje, Vokietijoje ir Italijoje, opozicinė spauda visiškai yra sulikviduota. Tose valstybėse yra leidžiami tik valdančiųjų partijų laikraščiai, kuriuos mažai kas ir skaito, ir griežtais dekretais draudžiamas kitoks spausdintas žodis.

Paskutiniu metu ir kitose valstybėse atsirado žmonių, kurie pradėjo pamėgdžioti diktatūras. Pirmoji eilė teko Rumunijai, kurioje vienas po kito keisdamiesi ministerių kabinetai vis buvo istoriniai, vis vienijo tautą, o tuo pačiu vis daugiau atimdavo teisių iš tautinių mažumų, kurių Rumunijoje yra apie 25% (4.000.000). Beveik visų tautinių mažumų laikraščiai uždaryti, o šiomis dienomis įvesta tokia spaudos cenzūra, kokios iki šiol pasaulyje dar nebuvo, nes nieks niekur nebaudžia autoriaus už parašytą, bet neišleistą veikalą, nieks nebaudžia už tai, kad legaliai norima veikalas išleisti.

Panašių žinių gauname ir iš Brazilijos. Kiek ten yra tautinių mažumų, tikslių žinių neturime; žinome tik, kad po Didžiojo karo į Braziliją yra išvažiavusių šimtais tūkstančių lenkų, lietuvių ir daugelis kitų tautų. Iki šiol šie gausūs emigrantai turėjo savo organizacijas, mokyklas, spaudą. Dabar visa tai atimama, o spaudą panaikinama. Nuo šiol Brazilijoje galės leisti laikraštį ar knygą tik tas, kas gaus kiekvienu atveju teisingumo ministerijos leidimą.

Šitokie kultūrinio gyvenimo suvaržymai ir spaudos laisvės panaikinimas gyvai primena mums gerai žinomą Rusijos vidaus reikalų ministerio Valujevo 1865 metais rugsėjo 13 dieną pasirašytą slaptą aplinkraštį, kuriuo buvo uždrausta lietuvių kalba spausdinti knygos ir laikraščiai lotynų raidėmis. Tasai aplinkraštis per 40 metų Rusijoje galiojo kaipo... įstatymas, kurį vykdė visokio plauko žandarai, kurių tarpe pagarsėjo ypač Vonsiackis.

Mes, lietuviai, gerai žinome, ką tai reiškia neturėti savo spaudos. Ir jei šiandieną daugelio dalykų mums trūksta, tai vien todėl, kad nuo 1865 iki 1904 metų neturėjome savo spaudos ir, kas norėjo gauti lietuvišką knygą ar laikraštį, tas turėjo slaptai gabentis iš kitur. Per 40 metų turėjome ir savus knygnešius, kurių kitos tautos net pavadinimo nesupranta. Dabar tekės progos įsitikinti ir kitos turtos, ką tai reiškia netekti spaudos laisvės.

Pašto susisiekimas su Lietuva

Jau buvo minėta, kad šio mėn. 2 dieną Kaune Lietuvos ir Lenkijos atstovai pasirašė pašto susisiekimo sutartį. Šio mėn. 8 dieną Lenkijos telegramų agentūra PAT pranešė tokią žinią:

„Pasirašius šio mėn. 2 dieną tarp Lenkijos ir Lietuvos pašto-telefonų susisiekimo sutartį, nuo šio mėn. 10 dienos prasidės tarp abiejų kraštų normalus pašto-telefonų susisiekimas.

Pašto susisiekimu naudojantis galima keistis įvairia korespondencija: tai yra siuntinėti ir gauti laiškus, pašto atvirukus, paprastus ir apmokėtu atsakymu, spaudinius, prekių pavyzdžius bei prekybinius laiškus (paprastus, apdraustus ir ekspresu siunčiamus) išskyrus mišrius. Įvertintieji laiškai bus priimami iki 5.000 fr. sumos.

Visi šie siuntiniai galima įteikti visose pašto įstaigose remiantis užsienio pašto susisiekimo sąlygomis. Kartu bus taikoma, užsienio susisiekimo tarifas, pavyzdžiui, už pašto atviruką 30 sk., už paprastą laišką 55 sk.

Pašto susisiekime yra numatyta paprastų pašto perlaidų ir telegrafu siunčiamų bei apmokėtų siuntinių pasikeitimas. Siuntiniai į Lietuvą negali būti sunkesni, kaip 20 klg. Apie mokesčius už siuntinius į užsienį yra kalbama leidinyje „Užsienio siuntinių sąlygos ir tarifas" ir taip, pavyzdžiui, mokestis už 5 klg. siuntinį bus 4 auks. 5 sk. Paštu ir telegrafu siunčiamos perlaidos negali būti didesnes kaip 2000 litų.

Mokestis už telegramas — už vieną žodį — 18 auksinių centų, kas sudaro apie 32 skatikus. Pasikalbėjimas telefonu per 3 minutes atsieis: tarp Vilniaus ir Kauno — 5 auks. 85 sk., tarp Varšuvos—Kauno ir Gdynios — Kauno — 6 auks. 95 sk., tarp Lodzės ir Kauno — 8 auks. 1 sk.

Tuo būdu nuo šio mėn. 10 dienos galima naudotis pašto, telegrafo ir telefono susisiekimu su Lietuva be jokių apribojimų".

Valstybės Prezidento kelionė

Praėjusią savaitę Lenkijos Prezidentas prof. I. Moscickis buvo išvykęs į centralines vaivadijas, kur dabar organizuojama centralinė pramonės apygarda. Čia yra vedami dideli investiciniai darbai, prie kurių dirba daugybė žmonių.

P. Prezidentas, kaip praneša lenkų spauda, lankydamas įvairias pramonės sritis, gyvai domėjosi vedamaisiais darbais, vietomis pats duodamas nurodymų.

Iš kelionės p. Prezidentas sugrįžo šio mėn. 8 dieną. Ta proga PAT atstovui pareiškė, kad pramonės centre esą jau labai daug padaryta ir tai esąs visų ten dirbančių nuopelnas.

Čekai gal ir paklausys, bet vokiečiai ne

„Aido" skaitytojai jau žino, kad paskutiniu metu pablogėjo Čekoslovakijos padėtis, nes jos vokiečių tautinė mažuma pastatė vyriausybei tokių reikalavimų, kuriuos išpildžius Čekoslovakijai tektų atsisakyti visų tų kraštų, kur gyvena vokiečiai.

Dėl to Čekoslovakijos vyriausybė per savo atstovus Paryžiuje ir Londone pranešė, kur ji gali vokiečiams nusileisti, o kur jokiu būdu nesutinka padaryti nuolaidų.

Tuo tarpu šio mėn. 1 dieną Čekoslovakijos vokiečių vadas Henleinas surengtame savo partijos mitinge aiškiai pakartojo, kad vokiečiai neatsisako nė nuo vieno savo reikalavimų ir į jokias derybas su Čekoslovakijos vyriausybe neis.

Kaip matome, Čekoslovakijos vokiečiai, turėdami už savo pečių galingą Vokietiją, ne tik neprašo ir nereikalauja iš Čekoslovakijos vyriausybės lengvatų, bet tiesiog stato ultimatumą, žinodami, kad bus kam juos paremti.

Pažymėtina ir tai, kad praėjusią savaitę keliose Čekoslovakijos vietose įvyko vokiečių susirėmimai su čekų policija. Už tuos susirėmimus visi vokiečių laikraščiai kaltina čekus.

Tokia įtempta padėtis nieko gero nepranašauja. Laukiama, kad ji dar labiau galėsianti paaštrėti, sugrįžus Hitleriui iš Rymo.

Tuo tarpu pranešama, kad šio mėn. 7 dieną Prancūzijos ir Anglijos pasiuntiniai Prahoje padarė vadinamąjį demaršą, pasiūlydami Čekoslovakijos vyriausybei kiek galima nusileisti vokiečių tautinei mažumai ir pripažinti jei daugiau teisių.

Koks bus Čekoslovakijos vyriausybės atsakymas, kol kas nežinia. Pranešama tik, kad šiuo metu Prahoje ruošiamas naujas įstatymas, kuriuo bus sutvarkyta tautinių mažumų padėtis.

Tuo pačiu metu Prancūzijos ir Anglijos pasiuntiniai Berlyne apsilankė Vokietijos užs. reikalų ministerijoje, patardami vokiečiams nestatyti taip griežtai klausimo dėl Čekoslovakijos vokiečių.

Suvaržoma spaudos laisvė

Rumunijoje

Telegramų pranešimu, Rumunijos parlamente balsų dauguma buvo nutarta įvesti spaudos cenzūrą.

Pagal priimtą įstatymą, visos paruoštos spaudai knygos, brošiūros, atsišaukimai ir laikraščiai, dar prieš išleidžiant, reikia nunešti cenzūros įstaigon ir per 8 dienas laukti atsakymo. Jei per tą laiką cenzūra nesukonfiskuos paruoštos knygos, ją galima platinti. Prokuroras, pagal naują įstatymą, gali ne tik sukonfiskuoti dar neišleistą knygą, bet turi teisę autoriui sudaryti teismo bylą. Vadinasi, Rumunijoje bus teisiami rašytojai ne už tai, kad knygą ar laikraštį išleido, bet už tai, kad parašė ir pagal įstatymą norėjo išleisti.

Be to, naujame įstatyme yra numatyta, kad visi dabar leidžiami laikraščiai iš naujo turi gauti leidimus—koncesijas.

Šia proga tenka priminti, kad pirmas suvaržė Rumunijoje spaudos laisvę rašytojas-poetas Goga, kuris, tapęs premjeru, uždarė visus žydų ir rusų laikraščius.

Ir Brazilijoje

Tuo pačiu metu, kai pasklido žinia apie nepaprastą spaudos istatymą Rumunijoje, pranešama apie dar griežtesnį dekretą, kuris šiomis dienomis buvo išleistas Brazilijoje.

Kaip pranešama, Brazilijos vyriausybė uždraudė leisti knygas ir laikraščius kitomis kalbomis. Galima leisti tik oficiale portugalų kalba.

Vadinasi, šimtai tūkstančių emigrantų Brazilijoje, tame skaičiuje ir kelios dešimtys tūkstančių lietuvių, neturi teisės leisti savo kalba ne tik laikraščių, bet ir nekalčiausio turinio knygelių. Kas norės išleisti kuria kita kalba knygą ar laikraštį, tas turės gauti specialų teisingumo ministerijos leidimą.

Visa tai daroma, kaip aiškinama, apsidraudimui nuo komunizmo propagandos.

Kartu tenka pridurti, kad, spaudos žiniomis, paskutiniu metu Brazilijos vyriausybė uždariusi visas tautinių mažumų mokyklas.

Popiežius nepriėmė Hitlerio

Kaip žinia, šiomis dienomis Italijoje viešėjo su savo gausiais palydovais Vokietijos kancleris Hitleris. Ta proga viešoji Europos opinija domėjosi, ar Popiežius Hitlerį priims ar ne.

Vėliau paaiškėjo, kad apie Hitlerio audienciją pas Popiežių ir kalbos nebuvo, nes Popiežius dar prieš tai išvyko iš Vatikano į savo vasarnamį.

Čia šio mėn. 5 dieną jis, priėmęs kardinolą Lavitrano ir apie 500 naujai vedusiųjų porų, pasakė trumpą kalbą, kurioje pažymėjo:

„Čia pat prie mūsų ir toliau matome liūdnus, labai liūdnus reiškinius. Ryme, šv. Kryžiaus dieną, buvo pastatytas kitoks kryžius, ne gu tas, kuris yra Kristaus kryžius. Turite melstis, kad Dievo gailestingumas pasidarytų tikrenybė".

Šis Popiežiaus pareiškimas visoje Italijoje padaręs didelį įspūdį. Kalbėdamas apie kitokį kryžių, Popiežius turėjo galvoje hitlerininkų ženklą kryžkablį (hakenkreucas). Be to, pažymėtina ir tai, kad Vatikano laikraštis „Osservatore Romano" nė vienu žodžiu neužsiminė apie Hitlerio atvykimą į Rymą.

Tautinės Kultūros ir Propagandos Įstaiga Lietuvoje

Lietuvos Valstybėje pradėta organizuoti *Tautinės Kultūros ir Propagandos Įstaiga*, kurios veikimo tikslas – ugdyti lietuvių tautinė kultūra ir plėsti tautinė bei valstybinė propaganda. Ateity numatoma ši įstaiga paversti atskira ministerija, panašiai kaip yra kai kuriose kitose valstybėse. Tuo tarpu ši įstaiga turės du pagrindinius skyrius: spaudos ir draugijų.

Spaudos skyrius derins spaudos įstaigų veikimą. Netrukus šis skyrius bus išplėstas ir jis apims visas sritis, kurios yra susijusios superiodine ir neperiodine spauda. Apimdamas visą spaudą, šis skyrius rūpinsis visais tautinės ir valstybinės propagandos vedimo reikalais Lietuvoje ir užsienyje.

Draugijų skyrius derins draugijų kultūrinę veiklą. Jis palaikys su draugijomis glaudžiausius ryšius ir jo bus vyriausias tikslas — stiprinti Lietuvos kultūrinę akciją ir vesti kultūrinę propagandą savo krašte ir kitur.

Be to, su Tautinės Kultūros ir Propagandos Įstaiga glaudžiai bendradarbiaus teatras, radijas ir kinas. Šioms įstaigoms prižiūrėti bus įsteigta atskira inspekcija.

Tautinės Kultūros ir Propagandos Įstaigos reikalų vedėju yra paskirtas prof. I. Tamošaitis, jo padėjėju—J. Razma; spaudos skyriaus — red. V. Kemėžys, draugijų skyriaus—V. Augustauskas.

Mažosios Santarvės konferencija

Šio mėn. 4 dieną Rumunijos mieste Sinajoje (Rumunijos karaliaus vasaros rezidencija) prasidėjo Mažosios Santarvės valstybių: Čekoslovakijos, Rumunijos ir Jugoslavijos, užs. reikalų ministerių konferencija.

Dienotvarkėje buvo numatyta visa eilė politinių klausimų, susijusių su M. Santarvės valstybėmis.

Vienas iš pirmųjų klausimų — italų valdžios Abisinijos pripažinimas, ką netrukus svarstys Tautų Sąjungos Taryba. Tačiau daug svarbesnis klausimas — Austrijos užėmimas, nes dabar Vokietija turi bendrą sieną ir su Jugoslavija, o blogiausia padėtis yra Čekoslovakijos, kuri po „anšliuso" yra vokiečių apsupta iš trijų pusių. Trečias klausimas—Mažosios Santarvės susiartinimas su Vengrija.

Kaip žinome, iki šiol Mažosios Santarvės valstybių santykiai su Vengrija buvo vos pakenčiami. Priežastis yra ta, kad nemaža vengrų gyvenamų žemių atiteko Čekoslovakijai ir Rumunijai, kurios ir nemano tų žemių atsisakyti.

Dabar betgi, kai padidėjo Vokietijos galybė, Mažosios Santarvės santykiai su Vengrija gali pasitaisyti.

Lietuvos ginkluotos pajėgos

Lietuvos kariuomenės vadas ir einąs krašto apsaugos ministerio pareigas gen. Raštikis šiomis dienomis priėmė Kauno ir užsienio spaudos atstovus, kuriems suteikė žinių apie tai, kaip dabar stiprinamos Lietuvos ginkluotos pajėgos. Gen. Raštikis pažymėjo, kad Lietuvos vyriausybė sumanymu visi kariuomenei reikalingi dalykai turi būti gaminami savo krašte. Kitur pirkinėjami tiktai ginklai. Iki šiol karo lėktuvai buvo gaminami Kaune, dabar taip pat norima gaminti ir įvairios kitos motorizuotos susisiekimo priemonės.

Gen. Raštikis kalbėjo ir apie Lietuvos karo laivyno padidinimą ir apie jaunuomenės karinį paruošimą. Taip pat palietė ir ginklų fondo didinimo reikalą. Jis pranešė, kad iki šiol ginklų fondas iš visuomenės aukų esąs surinkęs 1.642.566 litus. Be to, gauta daug įvairių daiktų. Pranešėjas pažymėjo, kad šiuo metu Lietuvos visuomenė šiam reikalui yra jautri ir aukų negaili. Aukas siunčia ne vien pavieniai asmenys, bet ir įmonės, organizacijos, mokyklos ir t. t.

Baltijos valstybių konferencijos

Užsienių reikalų ministerių konferencija

Šio mėnesio 19—21 dienomis Rygoje įvyks Baltijos valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienių reikalų ministerių konferencija, kurioje bus aptariami šių valstybių bendri užsienio politikos reikalai. Tai bus iš eilės 8-toji konferencija. Vadinasi, susikūrus Baltijos Valstybių Santarvei, iki šiol jau yra buvusios septynios jos narių konferencijos, kurios įvyko Kaune, Rygoje ir Taline.

Šio mėnesio konferencijai visos trys valstybės ruošiasi su dideliu atsidėjimu. Lietuvos delegacijai pirmininkaus užsienių reikalų ministeris Lozoraitis Latvijos ir Estijos delegacijom—taip pat šių valstybių užsienių reikalų ministeriai. Be to, konferencijoje dalyvaus Kaune, Rygoje ir Taline paskirti šių valstybių pasiuntiniai.

Užsienio spaudos balsai

Kaip matyti iš spaudos, šia Baltijos valstybių konferencija kitos Europos valstybės yra labai susidomėjusios. Anglų ir prancūzų spauda šiai konferencijai teikia ypatingos reikšmės. Ji atkreipia dėmesį į tai, kad ši Baltijos valstybių konferencija įvyksianti po to, kai šioje Europos dalyje jau yra pakitėjusi politinė būklė—Lietuva ir Lenkija jau esančios užmezgusios normalius diplomatinius santykius. Anglų laikraštis „Times" pažymi, kad šiuo metu į Baltijos Valstybių Santarvę norinti įeiti ir Lenkija, kuri esą jau seniai norinti sudaryti stiprų Baltijos valstybių bloką, kuris išsitiestų nuo Suomijos iki Rumunijos. Estija esą tokiam planui pritarianti, Lietuva ir Latvija tuo tarpu besilaikančios senos politikos.

Toliau tas pats laikraštis pastebi, kad šioje Baltijos Santarvės konferencijoje Lenkijos pasiūlymai esą būsią svarstomi su atsidėjimu. Taip pat būsią turima galvoje ir Lenkijos užsienių reikalų ministerio Beko kelionė į Švediją ir Lenkijos kariuomenės generalinio štabo viršininko gen. Stachevičiaus lankymasis Rygoje ir Taline.

Pasak „Times'o", Baltijos valstybės visuomet yra buvusios ištikimos Tautų Sąjungai. Bet dabar, kada Tautų Sąjunga esanti susilpnėjusi, esą keliamas reikalas ieškoti kitų galimų priemonių apsidrausti nuo pavojų. Todėl Baltijos valstybių 8-tajai konferencijai ir teks svarstyti naujoji Europos politinė būklė ir iš to padaryti atitinkamas išvadas.

Kauno spaudos nuomonė

Ryšium su besiartinančia Baltijos valstybių konferencija parodo savo nuomonę ir šių valstybių spauda. Kauno dienraštis „Lietuvos Žinios" pažymi, kad greitai vykstą Europos įvykiai neaplenkia ir Baltijos valstybių, kurios dabar sudarančios vieną jautriausių vietų Europoje. Tų įvykių įtakoje Baltijos valstybės esą dabar pergyvenančios „didelį įtempimą". Todėl, laikraščio nuomone, dabar Baltijos valstybės turinčios būti vieningos.

Toliau tame pačiame laikraštyje pažymima, kad Baltijos Valstybių Santarvė, kurią sudaro Lietuva, Latvija ir Estija, atsitiktinai neatsiradusi. Tai esą natūraliu būdu susidaręs politinis vienetas. Esą toks jis turįs palikti ir toliau.

Laikraštis konstantuoja du argumentus: 1) Baltijos Santarvės tikslas — saugumas, 2) kitų valstybių atžvilgiu nešališka politika. Esą Baltijos valstybės galinčios ir turinčios pareikšti, kad jos, besilaikydamos nešališkumo politikos, nesančios priešingai nusiteikusios nei prieš Vokietiją, nei prieš Sovietų Rusiją. Baltijos valstybės esą jaučiančios simpatijų toms valstybėms, kurios nei oficialiai, nei faktinai nebus pasikesinusios prieš Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybę.

Jeigu ateityje Baltijos valstybėms tektų užmegsti santykius su kitomis valstybėms arba jų grupėmis, tai esą galėtų įvykti tik aukščiau minėtais sumetimais. Bet ir tokiais atvejais Baltijos Valstybių Santarvė turėtų likti nedalomas vienetas.

Baltijos spaudos santarvės nutarimai

Balandžio 26—28 d. Kaune įvyko Baltijos spaudos santarvės 6-toji konferencija. Rygos laikraštis „Lietuvių Balsas" rašo, kad šioje konferencijoje buvo nuodugniai aptarti Latvijos, Lietuvos ir Estijos spaudos bendradarbiavimo įvairūs klausimai. Priimtos kelios rezoliucijos.

Tautinių komitetų pirmininkams pavesta pasirūpinti, kad užsienių reikalų ministerijų spaudos skyrių vedėjai ateity nuolat ir oficialiai dalyvautų Baltijos spaudos santarvės konferencijose. Šiemet pirmą kartą jie jau konferencijoje dalyvavo.

Nutarta, kad Santarvės tautiniai komitetai rūpinsis, kad jų kraštuose išleistieji nauji literatūros veikalai būtų siuntinėjami kitų dviejų valstybių bibliotekoms.

Konferencija rekomendavo tautiniams komitetams ištirti galimumus ir imtis reikalingų priemonių, kad jų kraštų kinematografuose būtų rodomos dviejų kaimyninių valstybių gyvenimo kronikos.

Tautiniai komitetai apsiėmė sekti ir vieni kitiems pranešinėti apie literatūros veikalus, kuriuos vertėtų išversti į kitų dviejų kaimyninių valstybių kalbas.

Nutarta, kad Baltijos spaudos santarvė toliau dės pastangų, kad visose Baltijos valstybių atstovybėse būtų paskirti spaudos atstovai.

Konferencija primena laikraščiams ir žinių tiekimo įstaigoms prievolę tikrinti abejotinas, iš svetimų šaltinių imamas žinias, liečiančias Baltijos valstybes. Patikrinimas turi būti atliekamas valstybėje, kurią abejotinoji žinia liečia.

Konferencija priėmė lietuvių tautinio komiteto nario V. Kemėžio pasiūlymą — paruošti projektą bendro Baltijos informacijos organo — laikraščio, kuris būtų leidžiamas svetima kalba ir nušviestų užsieniams visų trijų Baltijos valstybių gyvenimą bei įvykius.

Be to, buvo svarstytas klausimas apie leidimą laikraščio trijų Baltijos valstybių savitarpio informacijai. Tokio laikraščio planas bus paruoštas kitai Baltijos spaudos santarvės konferencijai.

Konferencija, praėjusi sklandžiai ir darbingai, dar praplės Baltijos valstybių spaudos bendradarbiavimą, taip reikšmingą šių valstybių bei tautų susiartinimui.

Lietuvių-Latvių Vienybės visuotinis susirinkimas.

Tas pat "L. B." rašo, kad gegužės mėn. 1 d. Kaune įvykusiame Lietuvių—Latvių Vienybės narių visuotiniame metiniame susirinkime draugijos pirm. burm. A. Merkys padarė platų pranešimą apie šios draugijos veiklą.

Draugija dalyvavo Baltijos tautų kongrese Taline, kur apie Baltijos tautų ekonominį bendradarbiavimą pranešimą padarė dir. Danta, o apie mokyklinį jaunimą— Kultūros Departamento dir. Dr. V. Soblys. Draugija darė pastangų keistis tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos studentų vasaros praktika ir atostogomis, materialiai padėjo pernai rudenį surengti Lietuvos dailininkų kūrinių parodą Rygoje, surengė Kaune Latvijos nepriklausomybės minėjimą, įsteigė latvių kalbos kursus, surengė pobūvi, kuriame buvo rodomi lietuvių ir latvių tautiški šokiai, surinkti duomenys apie lietuviškų mokyklų padėtį Latvijoje ir latviškų—Lietuvoje.

Draugijos atstovai šiemet vasario 16 d. dalyvavo Rygoje Lietuvos nepriklausomybės 20 metų sukaktuvės šventėje ir lietuvių, latvių ir estų bendradarbiavimo biuro posėdyje, kuriame buvo aptarti šiemet Rygoje rengiamo Baltijos tautų kongreso organizavimo reikalai. Kongresas įvyks birželio 16—17 d. Paskaitą apie Lietuvos pažangą per 20 metų skaitys Valstybės Tarybos narys J. Vileišis. Be to, Baltijos stalo teniso nugalėtojams šiemet buvo įteikta draugijos vardu taurė.

Į naująją draugijos valdybą išrinkti: burm. A. Merkys, prof. J. Makauskis, dir. Žygelis, Vanagas-Simonaitis, dir. St. Jankauskas, Ap. Sakavičius ir Andrulytė. Revizijos komisijon: žurn. J. Paleckis, adv. Sugintas ir Kubiliūtė. Susirinkimas Dr. Vydūną išrinko draugijos garbės nariu.

Šiemet Lietuvių-Latvių Draugijai sueina 15 metų. Latvių-Lietuvių Vienybės draugijai 17 m.

Daugiau reikia apdairumo

Sakoma, jog lietuvis yra atsargus, sunkiai įtikinamas, viską daręs gerai apsvarstęs. Tai ugdytinos ypatybės. Tačiau pasitaiko ir tokių: paglostyk, meiliai pakalbėk— ir pakibs už kaklo. Ir nepastebi, kad glostomi yra todėl, kad kam nors rūpi įsigyti pasitikėjimas. Argi nėra žinoma, kad prie meškeries kabinamas sliekas ne tam, kad žuvis gardžiai pasivaišintų, bet tam kad atsidurtų žvejotojo krepšy.

Pastaruoju metu užplūdo mūsų lietuviškąjį kaimą visokį nekviesti ir nelaukti svečiai. Ir tebekalėdoja. Esti visokių, vieni — valkatos ir tinginiai, „bedarbiai" iš prigimties, kiti — žmonės, einą „svarbias pareigas", „misijų" vyrai. Šie dedasi kažin kokių organizacijų atstovais, atseit agentais. Tai apsukrūs ir gudrūs ponaičiai. Visus maloniai pasveikina, paduodami rankas, bet nepasakydami savo pavardžių. Padėda ant stalo kažin kokių popierių krūvą ir su nemažu talentu dėsto atstovaujamų organizacijų naudingumą: nariai veltui gausią sėklų, veislinių gyvulių, trąšų, mašinų ir t. t. kiek tik norėsią. Vis tiek kaip pasakoji!

Gudrūs svieto perėjūnai nepamiršta išnaudoti ir pakitėjusios politinės padėties. Norėdami įsigyti daugiau pasitikėjimo, jie aiškina, jog jų organizacijos palaikančios glaudžius ryšius su Lietuvos ūkiškomis draugijomis, kurios norinčios padėti šio krašto ūkininkams.

Mūsų žmonės (atsargesni) yra įsitikinę, kad tai yra pačių kairiausių nelegalių organizacijų agentai. Ši jų nuomonė patvirtina kad ir toks faktas: tie agentai daugiausia sukinėjosi kaimuose prieš gegužės 1 dieną, o jiems išvykus vienur kitur staiga atsirado kažkokių proklamacijų... Vadinasi, nesunku atspėt, kas tokius ponelius siunčia į mūsų lietuviškus kaimus. Ar jiems pasiseka žmones suklaidinti? Taip. Kaimuose vienur kitur vis dėlto atsiranda lengvatikių, kurie ima ir užsikabina jiems už kaklo...

O tai jau negerai. Mūsų žmonės visi turėtų būti atsargūs. Reikia visuomet atminti seną gyvenimo dėsnį: kiekvienas rūpinasi pirmiausia savimi. Taigi mūsų padėtimi turime rūpintis mes patys, jei norime gyventi ir ką nors reikšti. Pasitikėti kitais, visai nežinomais negirdėtais tipais — labai rizikinga. Į visus, kurie tariamai draugišką ranką tiesia, turime žiūrėti blaiviai ir kritiškai, nes po skambiais pažadais dažnai gali būti paslėpti tikslai, kurie gali pakenkti gyviausiems mūsų krašto reikalams.

Tad nesiduokime mulkinami ir apgaudinėjami.

Tačiau iš šio niūraus reiškinio galima daryti labai reikšminga ir svarbi išvada: mūsų krašto lietuviškam kaimui reikalingas lietuviškas organizuotas gyvenimas. Kol to nebus, nežinomų, įtartinų organizacijų agentai neduos jam ramumo. *p. ž.*

— Gegužės 7 d. Kaune atidaryta Vengrijos meno paroda. Jos atidaryme dalyvavo Valstybės Prezidentas A. Smetona, vyriausybė su dek. VI. Mironu priešaky. Vengrijos pasiuntinys Lietuvai ir iš Vengrijos atvykęs koncertuoti gausus vengrų choras.

— Šį mėnesį sugrįš iš Šveicarijos ten pasigydęs žemės ūkio ministeris J. Tubelis.

— Šio mėnesio 12 dieną pradės veikti naujoji Lietuvos Valstybės konstitucija. Ta proga Kaune bus iškilmingas seimo posėdis, kuriame Valstybės Prezidentas A. Smetona pasakys atitinkamą kalbą.

M. SERBENTAS.

BAISUS SAPNAS

— Niekaip tu nesusitvarkai su gyvuliais! Ir pereiti su pašaru nebegalima! — barė Adomas Pašilys savo žmoną Ievą, kuri kieme melžė karves.

— Tau vis užkliūva,—atsakė ji.

— Ką tu čia man dar kalbėsi! —atsiliepė jis jau prie tvarto.

Jinai nutylėjo. Mat, jau buvo pripratusi prie panašių barnių. Vartus užkėlė, kad karvės neišeitų, ir įėjo pirkion.

Rudens vakaras buvo šaltokas. Nuo rūko karvės buvo net aprasojusios. Jos viena pas kitą nevarytos sulindo tvartan.

Adomas įėjo pirkion ir trenkė raktus ant lango.

— Dar neišvirėtė vakarienės?— ėmė bartis. — Matyt, net apie dvyliktą turėsime atsigulti. O paskui pūsime lig devintos!

Vienintelė jų vienuolikos metų dukrelė, vardu Emilė, kūreno pečių ir virė bulves. Nuo liepsnos ir karščio jos veidelis buvo įkaitęs, raudonas. Plačiai pravėrusi akutes, pažiūrėjo į tėvą ir vėl pritūpusi dėjo šipulėlius, kad greičiau bulvės užvirtų. O kad tėvas barėsi, ji manė, gal taip ir reikia; jai atrodė, kad kiekvienas tėvas turi būti piktas ir gali nuolatos bartis. Juk gal todėl jis yra tėvas!

Ir iš tikrųjų, Adomas Pašilys dažnai surasdavo priežasčių bartis. Jis bardavo ne vien žmoną, bet ir dukrelę. Kai Emiliutė kartais imdavo ko prašyti, tėvas ir jai pasakydavo:

— Eik, eik! Dar ji čia lenda. Eik, su katinu pažaisk!

Ir Emiliutė, palenkusi galvytę, atsitraukdavo.

Adomas kalbėjo labai maža. Jei žmona ko užklausdavo, tai dažniausiai išgirsdavo atsakymą: „Tai ne tavo reikalas. Tu žiūrėk vištų!"

Adomas Šaltenis po vakarienės atsigula ir greit užmiega. Miegodamas jis sapnuoja: Šuo priekinėm kojom pasilipęs ant vartų, o jis pats kad kulia pėdus, kad kulia, kad kulia, vis greičiau, vis smarkiau kerta.

Sušilo.

Nusimetė švarką ir vėl kulia, pliekia spragilu dar smarkiau.

Iškaito.

— Tai niekis, — tarė sau, — Ką čia žaisi? Lėtas darbas nieko nevertas.

O vėjas pučia stačiai durysna.

Adomas atsega marškinių apykaklę Ir aušosi.

Apvertęs pėdus ant kito šono, vėl kerta, drožia, net šiaudai braškėdami laksto.

— Ko čia žiūrėl! Ar pirmas kartas?

Staiga stveriasi už galvos.

— Koks čia galas? Net skelia...

Pasitaiso kepurę, bet skaudėti nenustoja.

— Apopleksija ar koks raistas? —sminga galvon mintis.

Pašilys trenkia spragilą ir bėgte nubėga pirkion. Gulasi lovon ir giliai įspaudžia galvą pagalvin. Bet jo galvą degina, skėlia dar labiau.

— Oi, oi! Tai jau, vadinasi, ir galas... Ieva, Emile, Ievute!

Jis šaukia, bet jos neateina. Ieva darže burokus ravi, o Emilė ganyme gano galvijus.

Jos negirdi jo šauksmo.

— Kad nors kas būtų; aš turiu daug ką pasakyti, — mano jis.

Jis aiškiai jaučia, kaip jo smegenys iš karščio lyg sprogsta, lyg skyla...

Jau miręs.

Ateina pirkion žmona ir pareina pietų Emilė.

Pamačiusi negyvą vyrą, puola Ieva ant jo, apkabina galvą ir verkia, žodžiais raudoja, krato vyro galvą, — rėkte rėkia. Paskui, pamačiusi, kad jau tikrai nebeatgys, bėgioja iš kampo kampan ir šaukdama laužo rankas. Tuo tarpu Emilė tik pažvelgia į tėvą ir sako motinai:

— Neverk, mamyte! Juk tėvas buvo toks piktas, visuomet tave barė, nuolatos keikė. Nėra ko verkti, mamyte. Geriau bus, kai tėvo nebus... Nieks dabar tavęs nebars, neplūs...

Motina aprimo, liovėsi raudojusi.

Numirėliui pasidaro nesmagu...

— O kad aš dabar dar gyvenčiau — pagalvoja jisai, — tai jau visai kitaip gyvenčiau, negu ligšiol...

Adomas nubunda...

Visas išpiltas šaltu prakaitu. Iš baimės net dreba. Stveria ranka už lovos krašto, norėdamas įsitikinti, ar jis tikrai esąs gyvas.

— O, kaip gerai, kad tai tik sapnas! — ir pakelia galvą.

Žmona triūsiasi apie pečių.

— O, reikia eiti pažiūrėti, ar nėra kur arklių rugiuose.

Žmona nustebusi pažiūrėjo į jį. Ligšiol ji girdėdavo šitaip: „Ko nardai pakampėmis; o ar pažiūrėjai, ar nėra arklių rugiuose?"

Adomas, užsimetęs švarką, eina. Grįždamas atneša glėbį skiedrų ir sako:

— Surinkau, kur tvorą tvėriau. Te, Emiliute, užmesk ant pečiaus! Bus prakurui. Žinai, Ieva, neleisime šiandien karvių laukan: šalta labai. Įmesiu joms glėbį žolės ir pastovės. Ir vaikas tepašyla sau.

Emilė net pašoksta. Nereiks, manė sau, tupėti susirietusiai po eglium ar bėgioti paskui karves. Karvės šaltą rudens dieną bėga iš vieno galo lauko kitan. O tu paskui jas...

— O tu, Ieva, ką šiandien manai daryti?

— Burokus jau nuroviau, o dabar reikia kopūstai kirsti.

— Ir aš, mamyte, eisiu padėti kirsti kopūstų — sušunka Emilė.

— Kur yra maišas? Eisiu aš kopūstų nešioti, greičiau nurinksime, — tarė po pusryčių Adomas, nors ligšiol į moterų darbus visai nesikišdavo...

Ir ūkanotą rudens dieną visi trys išėjo daržan.

K. MRS.

AIDUŽIAI

Lengvais, lyg vėjelio dvelkimas, žingsniais jis atėjo aplankyti manęs.

Lengvais, lyg lakštutės sparnelių plesdėjimais, žingsniais jis atsitolino.

Ir mano ausyse nūnai dar skamba jo liūdnas sudieu...

Aš pasiklausysiu vėjelio sekamų pasakų ir mėnulio šypsena pasigėrėsiu — netrukdykite man.

Jūs šiandieną verčiau nueikite ežero pakrantėn, kur žvejas dziaugsmo dainas dainuoja ir meškere žaidžia.

Lakštutė rūpestį krūmelyje gieda. Vėjelis rupestį lelijų lapuose šnabžda. Bet kurgi tos valandos, man pažadėtos?

Aš jų pasiilgau lyg žiedas rasos gintarinės, o laiko nedaug bepaliko.

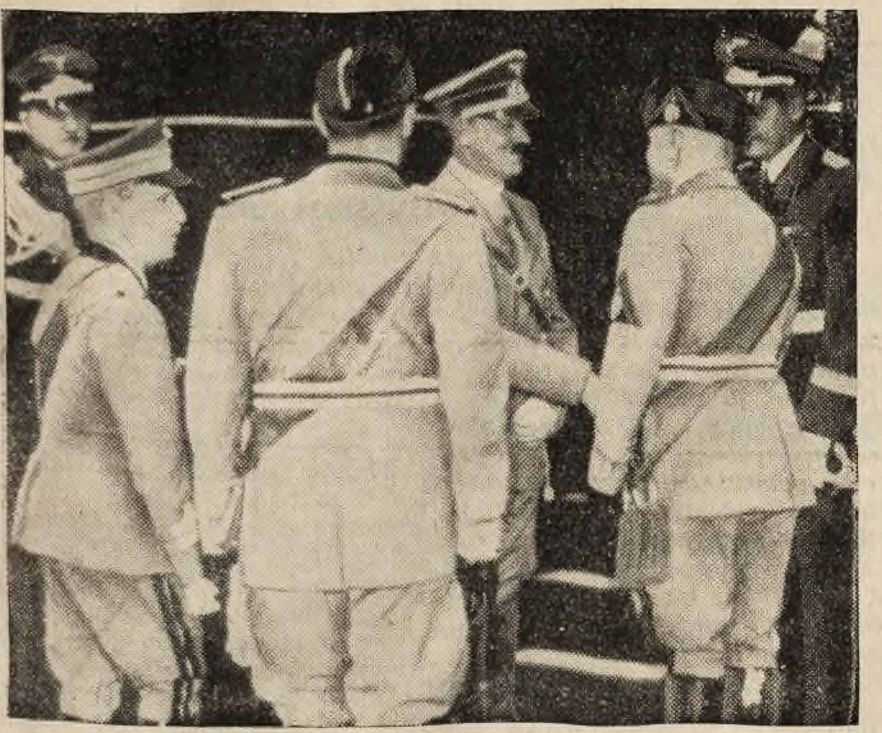
Pažvelgiau į mėlyną dangų, kur žvaigždės nerimstančios plesda, bet ten naktiės veidas užvis baisesnis.

Jis nuėjo dulkėtu keliu ir negrįš atgalios. Jis nusinešė kartu mano sielos ramybę ir ką tik patekėjusios saulės šypseną.

Užtat mano globėja Visuma atvėrė glūdybei ir tuštumai mano pasaulio duris, o jos išskleidė savo sparnus, mano buitį pamėgo.

Aš neišeisiu iš čia, lig sužinosiu, ką man žvaigždės kalbės.

Mudu du svajodavome dangų ir žemę — nūnai visas likau.



Hitleris Ryme

Vaizdelyje matome Vokietijos kanclerį Hitlerį, atvykusį į Rymą. Hitleriui išlipus iš traukinio, ge'ežinkelio stotyje jį sveikina Musolinis. Viduryje (užsigrįžęs) Italijos užsienių reikalų ministeris Čiano, iš kairės Italijos karalius Emanuelis, kuris asmeniškai atvyko į stotį pasitikti Hitlerį.

Vokietijos kanclerio kelionė į Rymą

Prieš trejetą metų Berlyne buvo surengtos labai iškilmingos vestuvės. Vedė neseniai buvęs aviacijos kapitonas, tuomet jau generolas (dabar maršalas) Geringas dramos artistę Soneman. Vestuvės buvo daugiau, negu karališkos. Geringas savo žmonai padovanojo diamentą, kuris kaštavo 40.000 markių (apie 80.000 auksinų) ir, visoje Vokietijoje Geringo vedybos buvo paskelbtos beveik visos tautos švente. Tuo metu užsienio laikraščiai priminė, kad prieš karą Anglijos, Rusijos ir Vokietijos bei Austrijos imperatorių vedybos, palyginti su kapitono Geringo vedybomis, buvusios visai menkos.

Tokį pat reiškinį matome dabar, kai Vokietijos kancleris išsirengė kelionėn į Italiją. Išvažiavo specialiu traukiniu, kuriame važiavo apie pora šimtų palydovų. Po pusvalandžio išėjo kitas specialus traukinys, kuriame važiavo antra palydovų dalis, irgi apie pora šimtų žmonių. Geležinkelio linija, kuria važiavo abudu Hitlerio traukiniai, iš anksto buvo tikrinama, stotys saugojamos viešos ir slaptos policijos agentų, kurie iš anksto pasirūpino, kad stotyse būtų kam pravažiuojantį vadą tinkamai ir iškilmingai pasveikinti.

Prieš karą joks imperatorius taip iškilmingai nevažinėjo, nevažinėja su tieku palydovų ir dabar. Pavyzdžiui, populiarus visoje Europoje Švedijos karalius Gustavas V visur važiuoja antros klasės vagone su dviem-trimis palydovais, nebijodamas jokių pasikesinimų, nes pats nieko savo ranka nenušovė, niekam skriaudos nepadarė.

Ne mažiau karališkai atrodo ir Hitlerio sutikimas Italijoje, kur prieš tai jau nuvyko keli šimtai slaptų policijos agentų (gestapistų). Spaudos pranešimu, Musolinis Hitlerio priėmimui paskyrė 185.000.000 lirų. Tikrai, kai prieš karą Anglijos karalius atvykdavo į Berlyną, arba Prancūzijos prezidentas į Petrapilį, tai priėmimams milijonų nereikėdavo išmesti. Dabar, matyt, kitokie laikai, kada po karo daugeliui negalvojančių ir negalinčių galvoti žmonių reikalingi visokie triukšmingi įvykiai, kad masės ilgai turėtų apie ką kalbėti.

Visa Europos spauda ne tiek aprašinėja vokiečių ir italų spaudos giriama Hitlerio kelionę, kiek stengiasi suprasti, kuriam galui ji reikalinga. Visų pakraipų nepriklausomi laikraščiai prieina vienos išvados: ši triukšminga (kai kas ją vadina triumfališka) kelionė reikalinga abiejų valstybių diktatoriams (nereikia jų maišyti su jų valdomomis tautomis). Kodėl? Visų pirma todėl, kad diktatoriai ramiai dirbti ir ramiai gyventi negali. Jiems būtinai reikalinga kažkas nepaprasta, apie ką žmonės galėtų ilgai kalbėti. O kai visa to pritrūksta, tai tada reikalingi nors plataus masto gestai, už kuriuos mokama milijoninės pinigų sumos.

Ši Hitlerio kelionė ir yra toksai jam ir Musoliniui reikalingas gestas, kurį abiejų valstybių spauda aprašinėja su visomis smulkmenomis ir dar ilgai turės medžiagos straipsniams.

Kas kita, jeigu fašistų valdomą Italiją ir hitlerininkų valdomą Vokietiją jungtų bendri interesai. Iš tikrųjų apie bendrus interesus nebuvo ir nėra jokios kalbos, o juo labiau po Austrijos užėmimo, kada fašistai su hitlerininkais atsidūrė akis į akis. Tiesa, Austrijos užėmimas seniai buvo numatytas, ir kai vokiečiai rėmė italus, žygiuojančius į Abisiniją, buvo aišku, kad tai daro ne dėl gražių akių, ne juodųjų abisinų nemėgdami, bet Austriją iš italų pirkdami; svarbu buvo tik nužiūrėti tinkamas laikas prekes atsiimti. Atsimename 1934 metų vasarą, kada vokiečiai rengėsi užimti Austriją. Tada italai bematant sutraukė savo divizijas prie Austrijos sienos, o Musolinis dar kartą garantavo Austrijos nepriklausomybę. Kitaip ir būti negalėjo, nes tada italai už Austriją dar nieko nebuvo iš vokiečių gavę; kas kita dabar, kada vokiečiai už tą gyvą prekę užmokėjo ir ją atsiėmė.

Musolinis apsimetė tuo klausimu patenkintas ir netgi Hitleriui už Austrijos priglaudimą... padėkojo. Bet tuojau pasisiūlė anglams už pigią kainą ir balandžio 16 d. vakarą italai su anglais Ryme gėrė magaryčias. Suprantama, kad toksai įvykis vokiečiams labai nepatiko, bet dabar jie nors dirbtinai šypsosi ir sako, kad taip ir reikėjo. Dar labiau vokiečiams darosi neramu, kad aiškėja, jog Musolinis vaduojasi savo posakiu: „Italija ir Prancūzija yra dvi lotynų sesers, kurios dažnai gali ginčytis ir bartis, bet pavojaus metu turi eiti ranka rankon".

Kiek iš spaudos žinome, šios abidvi „sesers" jau pradėjo derybas ir anksčiau ar vėliau bučiuosis. To nesutrukdys netgi Hitlerio iškilminga kelionė, atsiėjusi abiejų valstybių gyventojams kelis šimtus milijonų auksinų.

Pagaliau, tenka pabrėžti dar vienas įdomus sutapimas. Hitleris atvyko į Rymą gegužės 3 dieną, kada Italijoje buvo minimos italų karo vokiečiams paskelbimo sukaktuvės. Tai įvyko 1915 metais gegužės 3 dieną.

Po 23 metų Hitleris iškilmingai įvažiavo į Rymą, kur jam gatvėje susirinkę italai, kartu su atvykusiais gestapistais, šaukė „Heil", o jis pats su savo „draugu" Musoliniu ginčijosi dėl stipraus Berlynas—Rymas ašies įlūžimo, kai ant jų vežimo užsirioglino šešiapūdis anglas su ilgakakliu draugu prancūzu.

Politikas.

Rašytojos Ochenchovskos laiškas

Šio mėn. 4 dieną „Kurjer Wileński" dienraštyje buvo įdėtas žinomos rašytojos E. Ochenchovskos laiškas, kurį mes, išvertę lietuvių kalbon, dedame mūsų laikraštyje. Dedame laišką visą:

„Balandžio 5 dieną „Kurjer Wileński" nr. prie įdėtų p. J. Ostrovskio paaiškinimų dėl tariamojo Kauno universiteto studentų nutarimo (sulikviduoti visas lenkų įstaigas) pridėjau pastabą, kurioje pažymėjau, kad: 1) tas nutarimas buvo priimtas politinės grupės, taigi tur būt ne visų studentų, 2) senatas ir rektorius neturi su tuo nieko bendra ir apie tai galėjo nežinoti. Todėl neatsisakau nuo pirmykščių teigimų, p. J. Ostrovskio žinia buvo parašyta labai agresingu ir nepalankiu tonu, darant atsakomingu už tą rezoliuciją Vytauto Didžiojo Universitetą. Dabar baigiu tą neskanų klausimą, pažymėdama, kad daugiau apie tai nerašysiu, nors dar ir pasirodytų komentarai.

P. J. Ostrovskis, paduodamas betgi „Mūsų Vilniaus" fotografinę nuotrauką, kurią gerai žinojo, o kurios lenkų visuomenė negalėjo skaityti, su patosu pažymi, kad tai yra jo žodžių patvirtinimas. Bet vertimas, kurį paduoda, yra netikslus. Nes 1) „Mūsų Vilnius" aiškiai rašo ne apie *studentų mitingą*, bet apie *Vilniaus Vadavimo Sąjungos studentų sekcijos*)* susirinkimą (pavyzdžiui, panašus įvykis gali būti studentų ozoniečių tarpe, bet tai nieko bendra neturi su universiteto valdžia), kurio organu yra Vilniaus Vadavimo Sąjunga. Tie nutarimai niekuomet nebuvo siunčiami universiteto valdžiai, kurių ji netgi nežinojo. 2) Tie nutarimai buvo įteikti Vilniaus Vadavimo Sąjungos centro valdybai ir šios sąjungos su universiteto valdžia negalima identifikuoti. 3) „Mūsų Vilniaus" prierašteje yra pasakyta, kad Vilniaus Vadavimo Sąjungos veiksniai *nesutinka*)* su nutarimo turiniu, nes tai yra priešinga Sąjungos veikimo taktikai. Tai galima išskaityti fotografinėje nuotraukoje, bet to p. J. Ostrovskis nepadavė lenkų visuomenės žiniai ir čia, ir toliau sakau, yra bloga valia, specialus faktų padirbinėjimas, noras išpūsti nepalankumą lenkams, pagaliau kiršinimas. Todėl neatsisakiau ir neatsisakau nuo to, ką rašiau.

Vien tik negaliu sau dovanoti, kad žūt būt pasiryžusi surasti teisybę, prisidėjau prie to, kad mano giminietis rektorius d-ras Mykolas Romeris, mokslo žmogus, tolimas nuo visų politinių nuodų, trumpam laikui buvo įveltas į tą visą „vėjavaikišką" agitaciją. Turėkime vilties, tokių sistemų mada dabar jau praėjo, o žmonės ir faktai iš tos srities išnyks pamiršti, palikdami atmintyje tų, kurie abiem kraštam ir abiejoms tautoms tikrai nusipelnė ir paliko pastovias vertybes".

Pastaba. Prie šio laiško nededame jokių savo pareiškimų, tik norime pridurti, kad pabraukimai, kurie pažymėti žvaigždute, yra padaryti gerb. autorės.

Kartu tenka pridurti, kad šio mėn. 6 dieną tame pačiame „Kur. Wil." dienraštyje p. J. Ostrovskis įdėjo du kart didesnį atsakymą į p. Och. laišką. P. J. Ostr. apgailestauja, kad tuo klausimu polemika atnaujinta po mėnesio, podraug pasiaiškina, dėl jo nuomone, tendencingo minėtos p. Och. laiške rezoliucijos vertimo, teigdamas, kad vertęs tik kelis, netgi ne vieną po kito, einančius sakinius. Baigdamas savo atsakymą p. J. Ostrovskis džiaugiasi, kad daugiau reikės polemizuoti.

Gal ateityje iš tikro taip ir bus, bet p. Ochenchovskos aukščiau paduotas laiškas vistik yra tai dokumentas, kuris ateities istorikui bus gera medžiaga.

KORESPONDENCIJOS

Lyda. *Lietuvių bylos.* Šių metų vasario mėn. 10 ir 17 d. ir kovo mėn. 10 d. Vilniaus apygardos teismas Lydoje nagrinėjo kelių buv. lietuvių mokytojų ir skaityklų vedėjų bylas, kuriose jie buvo kaltinami už tai, esą Lydos apskrityje jie ruošęsi atplėšti Lenkijos valstybės dalį, laikydami ir skolindami priešvalstybinio turinio knygas ir skleidę žinias, jog šiaurinės Lenkijos Respublikos vaivadijos atiteksiančios Lietuvai.

Vasario 10 dieną buvo nagrinėjamos bylos Jadvygos Klimavičiūtės-Laurynavičienės, Vinco Staselio ir Adomo Butrimo. J. Klimavičiūtė-Laurynavičienė nuteista 2 metams kalėjimo, V. Staselis ir A. Butrimas—3 metams kalėjimo. Nuteistieji apeliavo aukščiau.

Vasario 17 d. buvo nagrinėjamos bylos Veronikos Čibiraitės, Vinco Dailydkos ir Petro Valentukevičiaus. Pirmųjų dviejų bylos atidėtos kitam kartui, P. Valentukevičius nuteistas 3 metams kalėjimo. Ir jis apeliavo aukščiau.

Kovo 10 dieną buvo nagrinėjamos bylos Agotos Mackevičiūtės-Utkevičienės, Veronikos Jankelaitės ir Bronės Švagždytės. Visų bylos atidėtos kitam kartui.

Kada bus svarstomos nuteistųjų bylos apeliacijos teisme, žinių dar nėra. Tuo tarpu atidėtos bylos bus pradėta nagrinėti jau šį mėnesį. Teko sužinoti, kad Vinco Dailydkos bylą apygardos teismas nagrinės Lydoje gegužės 12, o Br. Švagždytės ir Veronikos Čibiraitės—gegužės 23 d.

S.

Radiškė. Tverečiaus valsč. *Spauda ir švietimas.* Kurčiame užkampyje, pagiryje pilkuoja šiaudinės bakužės. Viduj kaimo didingai stovi lietuvių liaudies namas. Toliau gyvena jau ne lietuviai.

— Mes jaučiamės lietuviais ir nekenčiame tarpusavių barnių. Nors kai kurie sako, kad lietuviai susideda iš ponų ir valstiečių, bet mes netikime. Inteligentas ir artojas yra tie patys lietuviai. Negali būti tarp mūsų barnių. Esame ir katalikai — pasakojo Radiškės vyras.

— Mūsų kaime yra 17 ūkininkų. Visi jie skaito lietuviškus laikraščius. Jų pas mus ateina daugiau kaipo 40 egz. — drąsiai giriasi stiprus jaunuolis.

— Lietuviškoji spauda pas mus yra labai branginama. Dabar išėjo „Aidas", su mielu noru ir jį skaitysime, prenumeruosime ir platinsime,—tęsia toliau tas pats vyriokas.

Šiame kaime gyvena lietuvis mokytojas ir mokina vadinamuoju naminiu mokymu. Visi ūkininkai patenkinti, kad jų vaikai gali nors namie mokytis lietuviškai. Tačiau kvalifikuotam mokytojui (dirbo 7 metus mokykloje) yra nepaprastai sunku vykdyti mokyklos programą einant iš pirkios į pirkią. Radiškė tikisi, kad kitais metais turėsianti mokyklą savo liaudies name.

Baltrakas.

Kaltinėnai. Švenčionių apskr. *Dėl vaikų mokinimo.* Kaltinėnų pradžios mokykloje tikybą dėsto vietos klebonas kun. Rukas. Mokinių daugumą sudaro lietuviai. Anksčiau šioje mokykloje viena pamoka būdavo skiriama lietuvių kalbai, dabar jos jau nebėra. Liko tik tikyba, kurią kun. Rukas lietuvių vaikams dėstė lietuviškai. Dabar kun. Rukas jau ėmė reikalauti, kad ir lietuvių vaikai tikybos mokytųsi lenkų kalba.

Tėvams neaišku, ar kun. Rukas taip ėmė mokyti savo nuožiūra ar švietimo valdžios įsakytas.

Nemura.

Punskas, Suvalkų apskr. *Susipratęs jaunimas.* Čia yra nemažas susipratusio lietuvių jaunimo būrelis, kuris uoliai skaito lietuviškus laikraščius ir dalyvauja lietuvių organizuotame gyvenime (kooperatyve „Talkoje" ir Oškinių pieninės bendrovėje). Turėdami laisvesnio laiko, susirinkę pažaidžia sportiškų ir tautiškų žaismų ir padainuoja lietuviškų dainų.

Pipiras.

Iš kaimo laukiame žinių, bet tik teisingų ir patikrintų.

MANO PASTABOS

Neaišku, kuo čia kaltas „Lietuviškas Baras"

Pirmoje savo paskaitoje apie Lietuvą, dir. Vielhorskis suminėjo labai būdingą mūsų tautos gyvenimo reiškinį. Prelegentas pažymėjo, kad mes, lietuviai, atkakliai kovojame dėl kiekvieno mūsų tautos nario; džiaugiamės, kai mūsų skaičius padidėja ir ilgai nepamirštame, jei iš mūsų vienas kitas pasišalina, nutraukia su lietuvių tauta visus ryšius. Dir. Vielhorskis šį reiškinį aiškina tuo, kad mūsų, imant gyventojų skaičiumi, yra maža, o aspiracijas turime dideles. Toks reiškinys esąs naturalus ir suprantamas dalykas.

Dir. Vielhorskis nieko čia naujo nepasakė, tik priminė tai, ką mes dažnai pamirštame, bet kuo visada gyvename, dėl ko be pertraukos kovojame. Ypač šiuo klausimu esame jautrus mes, šio krašto lietuviai, ir nuoširdžiai apgailestaujame vieną kitą pabėgėlį, kuriuos kaip savo tautiečius, išauginome, išmokėme, ant kojų, kaip sakoma, pastatėme. Kai kalbame apie tokius pabėgėlius, kai vertiname jų darbus, esame be atodairos, nepripažįstame jokių kompromisų ir visi, netgi be pažiūrų skirtumo, esame vienos nuomonės.

Toksai reiškinys yra visais atžvilgiais suprantamas, nes panašiai, gal net dar griežčiau, su savo pabėgėliais elgiasi ir visos kitos pasaulio tautos.

Visas bet gi blogumas yra tas, kad šis mūsų jautrumas kai kada pasireiškia ir mūsų vidaus gyvenime. Tai jau yra blogas ir nesveikas reiškinys. Imu tokį pavyzdį. Kažkas ir kažkada vienai darbininkei patarė neskaityti „Lietuviško Baro". Ar tai yra tikras atsitikimas, negalėčiau galvos guldyti. Viena tik nujaučiu, kad, jei taip ir buvo, tai tasai „kažkas", tegul sau net magisteris (oi, kiek yra pasaulyje tituluotų kvailių) buvo koks nors minkštasmagenis, kuriam „Lietuviškas Baras" pasirodė esąs neprieinamas, todėl jis manė, kad ir darbininkei bus sunku skaityti.

Šis atsitikimas, tikras, ar išgalvotas, pateko į „Vilniaus Žodį", kurio bendradarbis tiesiog rūbus plėšo, nežinodamas, kaip ir pasmerkti aną vargšą magisterį. Ir vėl perdėta. Vieno atsitikimo, jeigu net tikrai taip būtų buvę, nereikia visuotinti (generalizuoti), nereikia kitų pažiūrų žmonių adresu tokiu tonu kalbėti, lyg tai jie visi tilptų į to kažkokio magisterio nemagisterišką mąstalą.

Kai skaitau mūsų spaudoje panašius dalykus, tai prieinu išvados, kad mūsų tautinis jautrumas persimetė į srovinį jautrumą ir šiam jautrumui kiekviena proga duodame pasireikšti, tardamiesi kovoją dėl idėjų, o iš tikrųjų pešamės, kaip maži vaikai, dėl mažmožių. Taip pešdamiesi, nueiname dar toliau ir vieni kitiems pradedame statyti lietuvybės pažymius. Tai irgi nesveikas reiškinys, nes, iš tautinės kertės žiūrint, vertinti savo tautiečių nuopelnus ar žalas visuomenei reikia labai atsargiai. Kitas, žinoma, mastas yra tiems, kurie dėl gardaus valgio kąsnio ar dėl meilaus akių žvilgsnio su mūsų visuomene nutraukė santykius.

Bet kalbant apie tarpusavius santykius, gal nors kartą reikėtų pradėti laikytis kai kurių dėsnių. Imkime, pavyzdžiui, nors ir spaudą. Turime kelis įvairių pakraipų laikraščius: rasime čia dešiniųjų, rasime vidurio, netrūksta kairiųjų, yra ir virš partijų stovinčių. Žodžiu, mišinys, kaip ir kiekvienoje kultūringoje visuomenėje. O kai yra mišinys, turi būti ir kova, kurios neišvengsime; svarbu tik laikytis padorumo dėsnių ir nepamiršti, kuriame amžiuje gyvename. Padorumo dėsniai visiems yra žinomi. Juos jau Kristus nustatė, sakydamas fariziejams: „Kas jūsų be nuodėmės, meskite į ją akmeniu". Kas dėl laikraščių, tai mūsų amžiuje jau negalima uždrausti skaityti ta ar kitą laikraštį; galima tik savąjį pasiūlyti.

Taip bent man atrodo.

R. M.

VILNIAUS KRONIKA

Prenumeratorių žiniai

Su šiuo „Aido" numeriu prenumeratoriai gaus pašto perlaidą (przekaz rozrachunkowy). Gavus šią perlaidą prašome artimiausiu laiku atsiųsti prenumeratą. Siunčiant iki 15 auksinų už persiuntimą paštui nieko nemokama.

Šia proga primename, kad dabar paštuose prenumeratorių sąrašo (karta prenumeraty), jau nėra, nes kiekvienam adresuojama atskirai. Sumokėjęs prenumeratą ir turėdamas pašto išduotą kvitą, turėsi geriausią įrodymą, kad esi „Aido" prenumeratorius ir visada reguliariai gausi laikraštį.

Praplėstas tardymas

Šių metų vasario mėnesį Vilniaus miesto storastijos ir policijos valdininkai darė kratas M. Šlapelienės ir A. Rastenytės knygynuose ir uždarytos Liet. šv. Kazimiero D-jos sekretoriaus R. Bagdono ir studenčių A. Skrebutėnaitės ir V. Maminskaitės privačiuose butuose. Po kratų paimta knygų ir laikraščių bei žurnalų.

Dabar kiekvienas jų gavo atskirus teismo tardytojo pranešimus, kad jų tardymas būsiąs praplėstas. Pasak įteiktų pranešimų, visi esą kaltinami už tai, kad neapibrėžtame laiko tarpe iki 1938 metų vasario 3 dienos Vilniuje ruošęsi atplėšti Lenkijos Valstybės dalį, rinkdami ir skolindami kitiems knygas, kuriose esą buvę skatinama padaryti toks nusikaltimas.

Prasidėjo egzaminai

Gegužės 9 dieną Vytauto Didžiojo gimnazijoje prasidėjo 8-tos klasės mokinių rašomieji egzaminai. Egzaminų komisijai pirmininkauja Mokyklų Kuratorijos paskirtas p. Pozniak, tas pats, kuris ir pernai pirmininkavo egzaminų komisijai.

Tai bus paskutinieji senojo tipo gimnazijos 8-tos klasės mokinių egzaminai. Ta pati naujojo tipo gimnazija jau turi tik 4 klases. Bet kadangi naujojo tipo Vytauto Didžiojo gimnazija valstybinių gimnazijų teisių neturi, tai jos 4-tos klasės mokiniai šiemet turės laikyti egzaminus eksternų teisėmis.

Vakaras

Liet. Meno ir Literatūros D-ja gegužės 8 d. surengė Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje vakarą. Buvo vaidinama 4 veiksmų drama „Indranai".

Vilniaus kapitulos sukaktuvės

Šio mėn. 8 dieną Vilniaus arkivyskupijos kapitula minėjo 550 metų jubiliejų. Ta proga buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos katedroje ir vakarą kunigų seminarijoje kunigams buvo surengta kun. Falkovskio paskaita.

Kaip žinia, Vilniaus kapitula buvo įsteigta 1388 metais Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Jogailos rūpesčiu.

Stiprinami Trakų pilies griuvėsiai

Praėjusiame „Aido" numeryje buvo pranešta, kad šiemet ir toliau bus stiprinami Gedimino pilies griuvėsiai Vilniuje.

Dabar tenka patirti, kad tokie patys darbai organizuojami ir Trakų pilyje, kuri irgi bus stiprinama. Dalis Vytauto Didžiojo rūmų bus atkasti ir sustiprinti.

Dienraščio „Gazeta Polska" nuomonė dėl „Ryto" kuratoriaus paskolos

Jau „Aide" buvo minėta, kad „Ryto" Draugijos kuratorius adv. Vilianovskis, užstatęs Draugijos namus, pasiskolino iš Krašto Ūkio Banko 60.000 auksinų. Kuriam tikslui reikalinga yra kuratoriui tokia pinigų suma, nežinia. „Słowo" neseniai rašė, kad paskola skiriama kuratelės reikalams. Dabar Varšuvos dienraščio „Gazeta Polska" korespondentas iš Vilniaus šio mėn. 8 dieną įdėjo tokią žinią:

„Lietuvių švietimo „Ryto" Draugija Vilniuje ir Švenčionyse veda Vilniuje Vytauto Didžiojo vardo gimnaziją ir visą eilę pradžios mokyklų Švenčionių apskrityje, kurios išlaikomos lietuvių organizacijų lėšomis. Tas organizacijas sulaikius, o vėliau uždarius, Švenčionių apskrityje mokykloms ir iš dalies Vilniuje lėšų jau negaunama.

Norėdamas užtikrinti lietuviškų mokyklų vaikams mokimosi galimumą ir sureguliuoti nesumokėtas mokytojams algas, tų draugijų kuratorius pasiskolino K. Ū. Banke. Kaip teko patirti, nesumokėtos algos netrukus bus išmokėtos".

Kaip matome, čia mėginama paaiškinti, kodėl kuratorius pasiskolino. Tik kažkodėl korespondentas pamiršo suminėti, kiek kuratorius gavo paskolos, nesuminėjo taip pat, kiek Švenčionių apskrityje yra „Ryto" lietuviškų mokyklų. Be to, būdingas pats žinelės pavadinimas, kuris yra šitoksai: „Paskola lietuvių mokyklų reikalams".

Gudų dainininko koncertas.

Šio mėn. 8 dieną buvusios konservatorijos salėje buvo suruoštas žinomo gudų dainininko, Milano operos artisto M. Zabeida-Sumickio koncertas. M. Zabeida-Sumickis padainavo kelias italų, vokiečių ir lenkų kompozitorių dainas ir koncertą pabaigė gudų liaudies dainomis, kurios gausiai susirinkusioje publikoje sukėlė didelį entuziazmą ir artistas kelias liaudies dainas turėjo pakartoti.

Nori gauti daugiau pinigų

Šiemet Vilniaus miesto statybai buvo nutarta skirti 160.000 auksinų pašalpos.

Dabar miesto atstatymo komitetas kreipėsi į Krašto Ūkio Banką, prašydamas dar 400.000 auks. Jei ši pinigų suma bus gauta, namų statybos ir didesnių remontų darbai žymiai pagyvėtų, o tuo pačiu sumažėtų ir bedarbių skaičius.

Neseniai Vilniuje bedarbių buvo užregistruota apie 8.000 žmonių. Dabar, prasidėjus įvairiems miesto ir privačių asmenų organizuojamiems darbams, bedarbių skaičius sumažėjo iki 6.000.

Čia turi būti lygybės dėsnis

Vietos lenkų spauda šių metų kovo mėn. pabaigoje pranešė, kad Vilniaus lenkų muzikos teatro „Lutnia" direkcija pradėjusi susirašinėti su Lietuvos valstybinio teatro direkcija, siūlydama užmegsti bendradarbiavimo ryšius. Savo laiške ji iškėlė mintį, kad lenkų teatras-operetė nuvyktų gastroliuoti Kaunan, o lietuvių teatras iš Kauno atvyktų pasirodyti Vilniun.

Dabar paaiškėjo, kad su Lietuvos valstybiniu teatru susirašinėjo ne „Liutnios" teatro direkcija, bet miesto teatro (Pohulianko) direkcija, kuri jau yra guvusi iš Lietuvos valstybinio teatro direktoriaus V. Žadeikos laišką. Tame laiške dir. V. Žadeika, esą sutinką pro gai pasitaikius aptarti bendradarbiavimo sąlygas šioje srityje.

Kaip atrodys tas bendradarbiavimas ateityje, nežinia, bet iki šiol lietuviai dažnai vaidino tai vieno tai kito lenkų rašytojo veikalą, tuo tarpu dar neteko girdėti, kad kuris nors lenkų teatras būtų suvaidinęs lietuvio rašytojo veikalą.

Tiesa, prieš keletą metų Vilniuje buvo kalbama apie P. Vaičiūno kurio nors veikalo vaidinimą lenkų teatre, bet tik kalbomis ir pasibaigė.

Lietuvos dainų šventės ir sporto Olimpiada

Lietuvos nepriklausomybės 20 metų sukaktuvėms atžymėti šią vasarą Lietuvos Valstybėje rengiamos dainų šventės, pirmoji tautinė sporto olimpiada, senovės dienos, parodos ir kt.

Dainų šventės įvyks šiose vietose: birželio 12 d. Ukmergėje — dalyvaus apie 2.000 dainininkų; liepos 10 d. dainų šventė rengiama Klaipėdoje — dalyvaus apie 3.000 dainininkų; rugsėjo 6, 7 ir 8 dienomis dainų šventė bus Kaune—dalyvaus apie 4.000 dainininkų. Be to, šių švenčių programą padės atlikti operos solistai, simfoniniai ir dūdų orkestrai.

Sporto olimpiada įvyks liepos mėn. 16—31 dienomis Kaune ir Klaipėdoje. Tai bus pirmas iškilmingas visų Lietuvos sporto šakų pasirodymas. Rungtyniaus apie 800 geriausių Lietuvos sportininkų, jų tarpe nemaža ir iš kitur atvykusių sportininkų. Iš viso numatyta parodyti 16 sporto šakų. Vandens sporto rungtynės rengiamos Klaipėdoje, visos kitos įvyks Kaune.

Rungtynėse laimėjusiems pirmesnes vietas ruošiami aukso, sidabro ir vario medaliai. Be to, šios pirmosios tautinės olimpiados atminimui bus platinami tam tikri ženkliukai.

Atidarant sporto olimpiados iškilmes bus uždegtas simboliškas laužas, kuriam ugnis bus atnešta iš Klaipėdos krašto — iš Rambyno kalno.

Senovės dienos bus rengiamos Lazdijuose ir Seirijuose. Jų metu bus atidarytos parodos, kurios vaizduos senovės lietuvių papročius ir jų kultūrą.

— Lietuvos vyriausybė nutarė šią vasarą netoli Kauno, Babtuose pastatyti galingą radijo stotį, kuri bus 120 kilovatų galingumo.

Įvairumai

Klaipėdos uoste

Klaipėdos uostą Lietuva 1923 metais iš okupantų perėmė visai apleistą ir apirusį. Teko uostą gilinti, plėsti, tobulinti. Šiems reikalams Klaipėdos vyriausybė jau yra išleidusi apie 35.000.000 litų. Dabar per Lietuvos uostą eina beveik visa Lietuvos užsienių prekyba — prekių įvežimas ir išvežimas. Gerėjant ir stiprėjant Lietuvos ūkiui, nuolat kyla ir laivų judėjimas uoste. Pavyzdžiui, į Klaipėdos uostą įplaukė (ir išplaukė) laivų:

1934 metais — 1030 laivų
1935 „ — 1225 „
1936 „ — 1371 „
1937 „ — 1414 „

Atrodo, kad šie metai Klaipėdos uostui bus rekordiniai, nes per šių metų pirmuosius tris mėnesius įplaukė 281 laivas, o pernai tuo pačiu laiku 221 laivas. Dabar daugiausia atvežama dirbtinių trąšų, cemento, geležies, akmens anglių ir kitų plataus vartojimo prekių. Išvežama pusiau apdirbta miško medžiaga, celiuloza, faniera, javai, bulvės, linai, mėsa, sviestas, arkliai ir kita.

Laukiama atvežant rusų miško, kurio šiemet būsią atvežta apie 100.000 kietmetrių. Tas miškas, apdirbtas Klaipėdos lentpiūvėse, bus toliau parduotas į užsienius. Visas rusų miškas iš Leningrado uosto būsiąs atvežtas ir vėliau išvežtas jūros keliais.

Nustačius Lietuvos ir Lenkijos diplomatinius santykius, prasidėjo spėliojimai, kaip tie santykiai paveiks Klaipėdos uosto apyvartą. Užmezgus su Lenkija ir ūkinius santykius, laukiama, kad dalis lenkų prekių galės eiti tranzitu per Klaipėdos uostą; taip pat yra galimas Nemunu lenkų miško plukdymas, kuris galės būti išvežtas per Klaipėdą.

KARAS KINIJOJE

Mūšis eina visu smarkumu

Mūšis prie Geltonosios upės eina visu smarkumu. Japonai praneša, kad Čangkaišekas atsiuntė dar 5 naujas divizijas ir pats atsistojo pirmųjų fronto linijų priešakyje. Kiniečiai, jo vadovaujami, pradėjo pulti japonus visu frontu. Dešinysis jų sparnas sugebėjo pasistūmėti priekin, centre verda smarki kova. Ypač atkaklūs mūšiai eina Sučau apylinkėse. Čia nepaprasta drąsa pasižymi kiniečiai geležkeliečiai, kuriems labai dažnai priseina eiti savo pareigas po japonų bombomis.

Japonų kariuomenės užpakalyje kiniečių partizanai nesnaudžia. Jų būriai dabar pasirodė Pekino apylinkėse, kai kurie tik už 15 kilometrų. Tai nemažas japonams smūgis, nes jie Pekiną jau seniai yra užėmę ir čia kiniečių nesitikėjo. Ir vėl japonams prisėjo atitraukti kariuomenės dalį iš mūšio lauko prie Geltonosios upės.

Japonai sugalvojo naują kovos būdą su kiniečių partizanais: jie prieš partizanus paleido taip pat partizanus, surinktus iš tų pačių kiniečių. Mat, Čangkaišeko pusėje partizanais kariauja daugiausia kiniečiai komunistai; o jų kaip tik labai neapkenčia kiniečiai nekomunistai. Jais ir pasinaudojo japonai, juos apginklavo ir nusiuntė naikinti partizanus, kurie palaiko Čangkaišeko pusę.

KARAS ISPANIJOJE

Didesnių kautynių nebėr

Blogas oras vis dar trukdo karo veiksmus, todėl didesnių kautynių nebėr. Pagerėjus orui, jų laukiama Teruelio apylinkėse ir prie Viduržemio jūros. Nacionalistų kariuomenė jau bene pasirengusi pulti vyriausybininkus ir tik laukianti įsakymo vadovybės, o ši — geresnių oro sąlygų.

Nacionalistai pranešė, kad šiomis dienomis visa vyriausybininkų divizija perėjo per Pirenėjų kalnus į Prancūziją ir ten nuginkluota. Tur būt, tai būsianti ta divizija, apie kurią prieš savaitę buvo rašyta, kad ji nebegalinti gintis ir turėsianti arba pasiduoti nacionalistams, arba pereiti Prancūzijon.

Italai paskelbė 14-ąjį sąrašą, kuriame nurodo, kiek žuvo jų legijoninkų Ispanijoj. Paskelbtieji skaičiai nemaži. Mūšiuose Ebro upės slėnuose nuo kovo 9 d. iki balandžio 30 d. žuvo daugiau kaip 5.000 italų.

Bus kontroliuojama Prancūzijos siena

Prancūzijos vyriausybė, kai joje buvo Bliumas, nenorėjusi sutikti, kad Nesikišimo Komitetas kontroliuotų Prancūzijos sieną su Ispanija. Dabar naujoji Prancūzijos vyriausybė pranešusi tam Komitetui, kad ji sutinkanti įsileisti agentus nuo tos dienos, kai bus pradėta atšaukdinėti iš Ispanijos iš svetur atvykę savanoriai. Šis Prancūzijos pranešimas padarė gero įspūdžio Londone. Dabar tikimasi, kad Komitetas tikrai galėsiąs pradėti rūpintis savanorių atšaukimu, kad ir jo darbas būsiąs sėkmingas.

Padėka

Žinomas Adutiškio pirklys p. Mejeris Raichelis keturis kartus yra davęs nemokamai savo salę Vilniaus Lietuvių Meno ir Literatūros Draugijai vakarams rengti, o vietos žydų orkestras, Izraelio Patašniko diriguojamas, gražia muzika pajvairino š. m. balandžio 22 d. tenai įvykusį Draugijos vakarą. Visiems minėtiems geradariams šiuo reiškia padėką

V. Liet. Meno ir L. D-jos Valdyba.

Kuriems rūpi mūsų krašto lietuvių visuomenės reikalai ir lietuviškos spaudos palaikymas,—kviečiame išsirašyti dažniausiai leidžiamą Vilniaus lietuvių laikraštį — „Aidą".

Pavasario stojamieji egzaminai

Vytauto Didžiojo gimnazijoje

prasidės birželio mėn. 17 dieną 8 val. rytą.

Tėvai ar globėjai, norį atiduoti savo vaikus, turi paduoti Gimnazijos Direkcijai prašymus iki birželio mėn. 15 dienos.

Prie prašymo reikia pridėti:

a) gimimo metrikai,
b) mokyklų pažymėjimai, jei prieš tai vaikas mokėsi kitoje mokykloje; pristatę 6 skyrių pažymėjimus turi sutrumpintus egzaminus,
c) deklaraciją, iš kurios būtų matyti, kad kandidatas yra lietuvių tautos; šioje deklaracijoje valsčiaus vaitas ar miesto magistratas turi pažymėti, kad duodąs deklaraciją asmuo yra lietuvių tautos.

Pastabos

1. Prašymai be metrikų ir deklaracijų bus atmesti,
2. I klasę bus priimami vaikai, gimę tarp 1926-IX-1 d — 1922-IX-1 d.
II „ „ „ „ „ 1925-IX-1 d. — 1921-IX-1 d.
ir t. t.

Direkcija.

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Wilno, ul. Dąbrowskiego 5 — 1. Administracija priima nuo 9 iki 13 val.

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 2 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų. **Skelbimų kaina:** tik ketvirtame puslapy 20 skatikų už eilutę.

Leidėjas ir atsak. redaktorius **Liudvikas Cicėnas.** „RUCH" spaustuvė, Tatarska 6. Telef. 21-83.